

14-dik Szám.

N E M Z E T I

T Á R S A L K O D Ó

Aprilis 5dik napján 1836.

EURÓPA HELYZETE ÉS JÖVENDŐJE AZ
ALLGEMEINE ZEITUNG UTÁN.

(végzet)

Mi a' reform? Ezen kérdésre sem a' küzdő felekezetek nézetei szerént kell megfelelni: sőt a' felelet utolsó alapokai itt Anglián kívül léteznek mélyen a' három utolsó század históriájában. Mert az angol reform az újabb idő nagy világ históriai drámájának, mely a' tudományok helyre állításával kezdődik, 's a' melynek felvonásai századokkal méretnek, csak egy jelenése. De ezen magas érdekű drámában két irányzatot kell megkülönböztetnünk, u. m. a' roman és german népekét (mert a' szlávok későbbre és csak a' kifejlés siettetésére lépnek elé); amazoknál a' megtartás törekvése győzött a' javítás törekvésén, 's az a' 30 éves háboru 's a' francia revolutio viszhatását (reactio) hozá magával, emezeknél a' jobbítás törekvése kapott feljül 's következése a' szellemi, egyházi 's political reform, az az, az emberi léleknek 's munkáinak természetes kifejlődése. Az igaz hogy a' két irányzat néha átcsap egymásba, de csak azért hogy nem sokára ismét egész sajátságukban előtünjenek. Az romani irányzat ugyan viadalra szólitá a' germanit a'

harmincz éves küzdésben, de Austria az által lenyomatva nem sokára german szelleme által ismét erőre kapott, 's megkezdé reformát Mária Theresia 's József alatt, melyet az óta békés és meggondolt fejlődés nyomán hol lassubb, hol sebesebb léptekkel, de szünet nélkül folytat. Franciaország, melyben a' german elv gyengébb vala elnyomatik a' reactiotól a' két kárdinál kormányja alatt, aztán egy önkényes monarchia kezei közt elhala 's csak a' meggyengült épület roskadásakor serkene életre, hogy revolutiojába bukják, melynek urává lenni mint nép sem erővel sem bélátással nem bírt. Italia hasonló viszonytagságban politicalag megholt, 's a' piréni félsziget, mely a' megtartás és a' vélemény számba nem vevése románi elvének sokáig csillaga vala, ma szemeink előtt éppen oly paroxysmusban fekszik, melyben Franciaország esett vala egy ember nyommal az előtt az ország testét elevenítő és ifjító életnedvek elfojtása miatt. De a' hol a' germani elv uralkodék tisztán vagy bár több erővel a' másiknál, Németországban, Hollandban, Schweitzban, Dániában, Svédországban 'sat. ott az uj idő hajnalától fogva a' reform csendes ereje mindég munkás, gyakran győzedelmes volt, 's mint elébb az egyházi, úgy későbbre a' társasági 's political viszonyokat is átjárta. A' vallásos felekezeti különbség itt nem sokat tett, mert a' catholica egyház dogmája megtartása mellett is Austriába szintúgy mint Bavariában reformálódott, az az, megtisztult 's a' lényegesre visszavivődött, és mivel a' reform a' politikai intézektől független, látjuk hogy ifjítva 's erősítve dolgozik az önkényes kormányu országokban, mint Dániában 's Prussiában szintúgy mint a' constitutiosokban, melyenek Svédország 's Holland. Csak Anglia (hol a' whig-aristocratia helyett,

melyben a' régi bárók szelleme, csak megifulva 's tisztulva, folytatódott, a' tory-k udvari arisztocrátiája ült a' kormányra) csak Anglia mondom tért vala magába vissza az önkényes hatalom 's catholicismus feletti győzedelme után; későbbre a' francia revolutio folyása elijeszte a' beljavításoktól 's a' megtartás mellett románi elhatározottsággal állott. De mihelyt a' kül nyomás megszűnt, az ország szabad eszméltre juthatott a' javítási törekvés annál erősbén elérontott, hogy a' megtartás hosszas időszaka a' visszaéléseket szaporította, 's a' jobban kinyilt szemek mind azon helytelenségeket 's igazságtalanságokat, melyeket máig is sokan a' régi jog palladiumának akarnának tartatni, élesben érezteték. A' mi tehát ma szemünk előtt történik-a' reform-a' javításnak, tisztításnak, régi sebek kigyógyításának és ifjításnak az a' dynamiai műfolyama (processus) mely által egyedül hárítatik-el ama' chemiai bontó műfolyam, a' revolutio, u. m. a' germani elv folyama 's győzedelme. Hogy a' pártok, a' felett, mint korábban maga az elv felett el-lenségeskednek; hogy minden álláspont egyenlő átalakodottsággal védetik 's ostromoltatik, csak formája a' dolognak. A' mi másutt ministeri tanácskozás, vagy rescriptum, vagy felsőbb rendelés által végeztetik-el, p. o. hogy az egyházi vagyon felesleges részét nyilvános oktatási czélokra fordítsák, ott az meetingek, adressek, associációk, ebédek, választások, ujságok 's a' két házbeli vittatások által hosszas fáradsággal jő létre, mivel ott minden intézet, még a' hibás is a' szokásnak, hajlandóságnak, néha a' haszon érdeknek számos gyökereivel ragad a' földbe; mely másutt puhább, és mivel ott a' nyilvános és élet valójában nyilvános és élénk, az az, az el-

lenkező nézetek, hajlandóságok és haszon érdekek küzdését és kibékíttetését ábrázolja. Végre a' reform foganatja iránt nincs többé semmikétség, egy magában egészséges és jó féle növény csak jó gyümölcsöket teremhet, 's ezek már az ujonnan felpuhított földön, melyet a' reform a' régi dudvától 's kövecstől megtisztított 's a' mivelletnek visszaadott, már biztatólag fakadoznak. Ezen rendkívüli országfiadásnak minden átható rendszabása a' nyilvános köz szellemet erőben 's rugalmasságban, a' nyilvános életet élénkségben, a' nyilvános character tekintetben és méltóságban 's a' nyilvános jóllétet utakban és esz-közökben tetemesen gyarapította 's nem hogy a' nemzetet nagy vállalatokra gyengítette volna, sőt inkább mint valaha elkészített reájok. Csak egyetlen egy, de elmellőzhetlen feltétel, melyet minden angol ministernek el kell ismernie ha cselekedni akar, kívántatik-meg ezen esetben is. Nagy és elhatározó lépést semmikép nem tehet, hogy a' köz vélemény mellette ne álljon, 's esztelen vagy gondatlan állítás vala, midőn az Allg. Z. levelezője febr. 10dikén az angoliai egész mozgást a' lord Palmerston háborus kedvének vagy reá fogott szelességének és indulatos-ságának tulajdonítja, 's azt hiszi, hogy az európai politika legfontosb ügyét ezen silány fátyol megélelrejtheti. Háborus kedvű vagy indulatos-e lord Palmerston, arról éppen nincs szó, hanem hogy helyesen fogta-e Anglia állását és szükségeit és a' szerént cselekszik-e? Ez iránt pedig az Anglia közvéleménye határoz, vagy is inkább világosan elhatározta, hogy a' kül politicának ezen folyama Anglia érdekével, helyzetével és nagyságával megegyező. Ez után már, ha viadalra kerülne a' dolog, nem lesz hiány sem a' milliókban, ha sok kívántatnék is, sem

a' pártok öszve egyezésében, bár mely nehéz lenne is ezt véghez vinni egy belügyi tárgyra nézve; sőt meglehetősen bizonyossággal lehet felvenni, hogy minden szükséges költség az ország lehető, vagy meg lévő segéd forrásaihoz képest alábbi arányu. Anglia egyedül minden európai népek közt a' béke időszaka alatt több adót engedett-el, mint a' mennyire az egész ország jövedelme menyen; 's ha a' harminczadok 's adók részint eltörlése részént leszállítása mellett is a' meghagyottak többet hoztak-bé, mint az előtt a' csonkítatlanok; ha a' fél jobb volt mint az egész annak a' nemzeti vagyon 's mivszorgalom gyarapodásának, nem keztetése, hanem sokasodása vala, mely csuda növekedésnek sok része a' vám tarifákban 's adó listákban nem is nyomozható, hanem szabadon ver és mozog ama' hatalmas ország test ereiben. Ha az oroszországi háború inkább még mint a' francziávali az önfennállásáért küzdés színét ölténé-fel, ha a' győzedelmes Oroszország az angol hatalmat Európában s' Ázsiában egyszerre fenyegetné, 's ezen esetben a' jövedelem taxát újra békellene hozni, úgy a' jövedelmek gyarapodását csak két annyinak véve is, az 5 millió font, most 10 milliót hozabé, mely nevedése az ország jövedelmének minden hadi költség pótlására elegendő lenne.

Mi lenne Anglia viszonya az európai többi nagy hatalmakhoz, nevezetesen Franciaország-hoz, ha az oroszal háboruba keverednék? Ezen kérdésre a' felelet már máskép hangzanék, ahhoz képest a' hogy az ember más más pártot venne szempontul. Az ember köztük 's bennök könnyen hármas Franciaországot fedez-fel, mindeniket a' maga alapján nyugvót és saját politicával bírót, u. m. a' kormányt, a' legimistait és a'

köztársaságit. A' kormányi vagy akar mi-
nek nevezzük a' Filep Lajosita, doctinaire, jus-
te milieu párt, mely a' birtokosok karát az az a'
nemzet valódi testét, egy munkás, szemes és va-
gyonos közép-karral, foglalja-bé a' bécsi egye-
zésen 's annál fogva az angol szövetségen alapúl.
Azon egyezést, mely őt régi határai közé szorít-
ja, szintúgy mint a' restauratio elfogadta, mert
hasznosabbnak látá belsejében megbékülni 's nagy-
ságát maga magából fejteni-ki, mint egy euró-
pai háboru koczkájára kitenni magát. De ugyan
azért bőrébe jár hogy más népek is az európai
új országjog által kimutatott határaik közt ma-
radjanak vagy legalább annak tágitása által a' töb-
bi hatalmak függetlenségét és Európa újonnan a-
lapúlt országédekét ne veszélyeztessék; és e' sze-
rént a' kormányi Francziaország — bár mennyi-
re is ohajtsa a' békét, sőt éppen a' béke és nyú-
galom megtartásáért — politicája helyzete 's irány-
zata által kényszerítették törekvéseivel 's még fegy-
vereivel is magát Angliához csatolni, ha ez csa-
tának fog oly czélből, hogy Oroszországot ha-
tárai közt tartsa vagy közikbe vissza utasítsa. El-
lenben Angliávali szövetkezésénél fogva Afrika
partai nyitvák előtte, 's mivel most gőzhajók se-
gédjével Algirba vagy Bonába rándulni oly kön-
nyü, mint régebben Marseilleből Toulonba, te-
hát Algir nem sokára Francziaország kiegészítő
részévé fog válni; sőt ezen erős és merénykedő
nemzetnek ama' megtartó szövetség paizsa alatt
meg van az a' lehetőség adva, hogy szerzéseit 's
foglalásait szaporitva magának 's a' mivel ő d é s -
nek ama' termékeny de elsivatagúlt partokon egy
új Francziaországot nyerjen. Ezek 's ha-
sonló tekintetek látszanak erősíteni a' franczia 's
angol közti frigyét, 's igazolják azon véleményt
hogy az egy angol keleti öszvecsapás probáját ki-

állandja. De ezen Franciaország mellett áll a' legitímistai. Ennek reményei's ohajtásai szint oly ismeretesek mint a' kormányiéi: egy harmadik restauratio a' tárgya azoknak, és hónapról hónapra annál hiubakká lesznek, mennél erősebben megalapúl a' juliusi thronus a' nemzeti érdekeken 's a' közép kar véleményén az uralkodó monarcha bölcsessége és a' vezérlő ministerek okos szilárdsága által. De éppen a' tünteti ki hová tovább jobban a' legitimisták azon meggyőződését, hogy elveik győzedelmet 's reményeik valósulást csak oly katastrophákban találhatnak, melyek alatt a' dolgok mostani rendje, 's Európa rendszere eltemettetnék. Ők harmadszor is elvennék idegenek kezéből Franciaországot, ha megkellene lenni, Elsass és Lorraine nélkül, mert mint ajándékot kellene elvenniök, melynek értéke felett nem lehet az adóval perelni. Előttök Anglia mint Európa jelen rendszerének legszilárdabb gyámola mindenek felett gyűlöletes csak nem annyira mint Filep Lajos maga, kinek mérséklete és engesztelő politicája csak kiségség tudta ráncorukat csillapítani. Ellenben vágyteli tekinteteket vetnek a' politikai láthatár mind azon részeire, hol valami fergeteg kél-fel 's a' legnagyobb örömmel és kicsapongó reményekkel köszöntik ama' villámmal teljes felleget, mely észak kelet felé telepedett-meg. Kivánságaik az oroszok legmerészebbjein is túl repülnek, elérik az Euphratot az Indust, az orosz flottát a' Nagy Sándor nyomain látják ezen hatalmas folyón, sőt a' hajózhatalan Gangesen is levitorlázni, 's csak akkor engednek nyugalmat képzelődésünknek, mi után védenczöket ama' két folyójtorkolatának birtokába helyezik. „Azzal Európa nyerne 's azért csendesesen maradna, csak Angliapusztulna.“ Ezt iratja magának a' Gazette de France Peraból

Ez é a' felekezet igazi és egész véleménye? Egész bizonyosan nem, 's azért az igazi, az az utolsó gondolatukat felfedő sem. Mert mit használna neki Anglia megbukása, ha Franciaország csendesen és fennállva maradna? Ez az összeilletés (combinatio) is csak a' juliusi thronus megbuktatására van számítva, mellyet mivel a' belső tervek el nem sültek, csak külső lökéstől várhatni. Igazi reménye 's gondolata tehát az hogy Oroszország említett rendkívüli kiterjeszkedésével Európa fenekestől felfordulna, mint a' mely miveltebb, szemesebb és erősebb mintsem egyetemi monarchiát hosszú és megátalkodott küzdés nélkül nyakára engedne tolatni magának. De éppen ama felfordulásban virít az ő reményök, 's az a' felekezet azzal kecsegteti magát, hogy Oroszország kézzel lábbal segitend Franciaországot hatalmuk alá keríteni, hogy magát azon oldalról biztosítsa. A' köztársasági Franciaország végre, ámbár az utszán és a' clubokban legyőzve, még némi erőben és ifjui gondolatok 's erők kiterjedésében létez, és azon vélemények mellyeket a' National kimond és képez jókora értelmi tömeg egyező pontjául szolgálnak. Nem is csak tegnap óta létez ez a' felekezet. Már Lafayette által hozta Ámérikából, a' revolutio szülte 's Napoleontól megzaboláztatván a' két restauratio hibái által ismét elszabadult és megerősödött. Elkészíté a' juliusi napokat; 's kiki tudja mely kicsibe múlék, hogy Franciaország nem esék kezébe, 's mennyire meg kelle vetni az új kormánynak egész erejét és okosságát, hogy a' köztársaságot a' lázzadások véres karjai közül a' sajátó és a' szálló-szék tüzes karjai közé száműzze, 's itt is égését ha egészen ki nem olthatá is, legalább mérsékelje. Nem kell megcsalódnunk ezen felekezet léte 's belső ereje iránt, mely ámbár

számszerént a' kormányi Franciaországhoz képest gyenge, de szükség esetében a' társaság minden tisztátalan és pezsgő anyagjait, egy had és dics-szomjazó ifjuság reményeit 's nagyravágyását könnyen rokonosíthatná magával, 's még azon vivül tetemes sympathiákra számíthatna. De mit akar ez a' felekezet az európai nagy kérdés iránt? A' köztársasági Franciaország a' bécsi kötést soha sem tette magáévá, hanem a' nemzet mocskának 's megalázásának nézte, oly igának, mellyet a' romlás és bádgyadság pillanatában fennhéjzáló győzők tettek a' nyakára; neki tehát a' francia becsület viadal általi helyreállítása az életelv, 's a' Rajna mint határszél a' győzedelmér melyért fegyvereit lerakja. Ezen szempontból méregeti ő viszonyait. Ez a' felekezet a' revolutio alatt Angliában legerősb és eltökéltebb ellenfeleit találá 's azért a' legindulatost és zabolatlanabb gyűlöléssel fizete. Tudja, hogy régi ellensége, mint Napoleon ellen, úgy most is ellene régi erejében 's elhatározott lépésekkel felkelne, ha terveivel előállana, 's azért kész a' régi fegyvereket egész élökkel ellene fordítani. A' National már elő is kereste őket, 's a' „hűtelen Albion; a' francia becsület 's jóllét természetes ellenségei“ ellen oly tüzrel forgatja, mely a' császári időszak legvirágosabb rhetoricájának is becsületére válnék. 'S mi az oka ezen felindulásnak? Az európai hatalmak 's népek hová tovább tisztábban átlátják, hogy Franciaország a' Rajna birtokában 's Oroszország a' Dardanellák birtokában egy európai rendszert lehellené tennének, 's későbbi összekapásokig az uraságot megosztanák. Már pedig a' köztársasági Franciaországnak a' Rajna kell, más alapja a' rajnahatáron kívül nincs, 's terveivel Európából kizárva áhitozásában északról várja gyámolításukat. Azt

véli hogy ha Oroszország a' Dardanellákig halad, az ő Rajnához nyomulása lesz annak következése 's az a' bér, mellyért Golcondának minden kincseit od'adná ama hatalomnak. Nem lehet bámolni hát azon párt indulatai kitörésén, midőn látja, hogy a' kormányi Franciaország Angliávali szoros szövetsége főalapja a' béke 's ezzel az európai rendszer fenntartásának, mely amant biztosítja 's a' köztársasági francia pártot minden merész reményeivel political halálra kárhóztatja, hogy Európa csendes fejlődése pályáján zavaratlan haladhasson. Más az, ha a' juliusi thronus szövetsége béréül a' rajnahatárt kéréne 's Anglia annak megszerzésére kezet nyujtana. A' köztársaságosok eléggé francziák, hogy ezen esetben Oroszország 's Dardanellák feléi terjedése ellen keresztes hadat hirdessenek. De mint-hogy erről szó sem lehet, 's az angol-francia szövetség a' bécsi kötésen alapúl, Anglia részokről semmi sympathiara nem számíthat 's a' háborut egyedül, (az az a' köztársasági Franciaország nélkül) kell folytatnia. Ezt mondja a' National. De valamint az Anglia és Franciaország közti viszonyok ezen ügyben az utóbbi hatalom political mozgásától függenek, úgy szint' azon kérdésben az Anglia Austriahozi viszonya is minden párti nézetet félte téve, úgy jelenik-meg, hogy emennek szükség leend Angliával a' keleti kérdés megfejtésében kezet fogni, mint értekezésünk elején megmútatók. Hogy ha Austria Oroszország első mozdulásakor Konstantzinápoly felé, magát látszatosan szenvedőleg viselte is, az óta megváltoztak a' körülmények. Most nincs miért félnie hogy Franciaország a' Rajnának nyomúl, 's nem kell lépéseket tennie hogy Angliát megindítsa, midőn ez magától előlmege az európai pályán. Hogy ez a' helyzet tökéletesen el

van ismerve nincs benne kétség valamint abban hogy a' három nagy hatalom egyetértésében oly súly és erő van, mely előtt a' háboru legtüzesebb kedvellőinek is meg kell magukat húzniok. Oroszország azt mondá egykor egy fontos alkalmal (Görögország ügyében): „a' béavatkozás meglesz három hatalom által, vagy kettő által, vagy ha meg kell lenni egyetlenegy által*): Anglia a' mint látszik így fogta-fel a' Törökország kifejtését; így fog az is megadni és leghihe-
tőbben h á r o m által.

AZ INDIAI VAGY JOBBAN MONDVA HINDOSTANI VALLÁSOK.

(folytatás)

Ez a' metempsychosisbani hitek nekik arra is szolgál, mi szerént abból magyarázzák az emberi sors' különbségét, és elhatározásunknak nem egyformaságát. Reájok nézve a' jutalom nem létezik csak egy jobb világban, hanem ezen mulandó világban is. Hogy ha egy alávaló sorsra határozott halandó életét érdemmel 's buzgó kegyességgel végzi, ilyennek jutalma az, hogy ismét születik megtisztelve a' fény üzés 's jóllét éldeleéseinek közepette. E' szerént az indiai metempsychosis valamennyire elegy a' praedestinatíoval, 's a' fatalismussal. A' szabad tetszés egy szót sem törölhet-ki abból, mit Bráma az ember' fejébe irt, de bizonyos jó tettek, bizonyos engesztelések gonosz, és jó tettei' fontjába felvétethetnek.

A' metempsychosisbani hit volt bizonyosan elhatározó ok a' Hindu-knál minden állati táplálás

*) L' intervention se fera par trois puissances, ou par deux, ou en cas de besoin par une seule.

iránt, melyet némely Casték a' nevetségig vittek. A' vallás alapítói előtt ezen törvénynek célja volt bizonyosan némely az emberre nézve hasznos állatok nemének megtartása. A' hus ételtől közönséges eltartoztatáson felyül létez még a' hindu-knál bizonyos oktalan állatok iránti tisztelet: ilyen a' tehény, az ökör, a' sas, a' hatyu, a' lud, a' majom, a' hal, az élefánt, a' kigyó, 's egy falka más állatok, 's mindeniknek vagynak magok buzgó hivei.

Valamint másvallásoknak, ugy a' braminismusnak is voltak szakadásai: a' legszenbetünőbb volt a' *buddhismus*, melyet fennebb láttunk. A' *Buddha*' követői számosan vagynak Tibetbe, Siamba és Péguba, 's a' brámáknak sok álhatatosságába került ki irtani őket Dekkán félszigetből, hová az mélj gyökeret vert volt. A' *Buddha* papjai nevezetnek *talapoin-aknak* és *rohán-oknak*, 's ők is klastromokban laknak. Hindustanban a' buddistákon kívül, még más szakadások is léteznek: a' jobb kézé, 's a' bal kézé, kik a' két kezek' egyikét tisztátalannak tartják 's emlékezeten felyüli idő óta vetélkednek az elsőség fellett. A' *Sykes*' vallása, vagy a' *nankismus*, alapítója nevééről ugy nevezve, egy öszve olvadása a' Hindus, és Mongol isteni tiszteletnek a' *Védának* és a' *Korannak*; utóljára a' *Bániának* szakadása, mely a' *vasciasok* Castejához tartozik, és a' mely áll kereskedőkbül, árusokbul, cserélőkbul, banquierokbul. Ezen szakadás egyedüli különböztetője az oktalan állatok iránti tulhajtott tiszteletnek; tulságok annyira ment, mi szerént ők *Szurátába* a' beteg, benna, öreg és keringő állatok' számára ispotályt építettek. Oda a' husévő állatokat kivéve, minden állatokat befogadnak, 's kegyességek a' befogadtakra nézve oly meszsze mégyen, hogy az ottan táplálni szo-

kott bogarak' számára időről időre feláldoznak egy drágán vásárlott szegény embert, vagy koldust. Egyébaránt nagyon rendes az, mi szerént ezek a' bánianak el lévén előre telve azon félelemtől ne hogy valamely állatotskát eltapossanak, némely, a' száján egy darabotska tamiszt visel ne hogy egy repülő muslitzát elnyeljen; másoknak mindég kezekben czukkor, liszt, vagy méz ajánlani az elől találandó állatoknak; mások kefeseprőt hordoznak, azon hely megseprésére, melyre ülni szándékoznak, ne hogy bár egy hangya is veszélynek legyen kitéve; mások le függő szemekkel mennek, ne hogy egy állatotskát eltapossanak, sokszor drágán megváltottak egy állatot, melyet az Európai katonák, vagy hajós legények megakartak ölni. —

Ha mindazon öszvealkotásokat, 's cselekvéseket, melyekből a' Hindusok vallása áll, jól megtekintjük, az ember hajlandó azokban minden esméretes vallások bölcsőjét látni. Ha ezeket bonczolgatjuk, egyet se találunk, melynek ne volna foglaló láncz-szeme a' braminismushoz.

Ennek historiai bizonyítását vehetjük Hindu-nak a' vallásban változhatatlanságából. Ugyan azon vallásos és Castei rendalkot melyet Diodorus, Arrianus, Strabo, 's előttük Mégastenes és Klitarchus a' Nagy Sándor és Ptolémeus év századjaira állítottak, ma is fenn van minden változhatatlan osztályaival. A' *Bayaderek* a' *Fákirok*, a' *Suttik* vagy az özvegy asszonyok roqusai, mind azon bahunás kegyetlenségek, melyek ellen az ángol felsőségnek egyszer valaha öszve kell romlani, feljül élték az időt, 's a' hódolást is. Midőn Egyiptom vallásával, szokásával együtt oda lett, Hindu talpán állott vallásával, szokásával. Ez nem szegült-ellen, hanem hajlott, azután ismét felemelkedett mint a' nád szál, 's reá

nézve a' csalárdság, a' hajlékonyság, 's a' szokás hatalma többet tett, mint az erő. A' Memphisi 's Tébéi Templomok földig le vagynak rontva, de a' *Bénáresi* régi *pagodokat* semmi egyéb nem győzhette-meg, csak a' kórok ellenséges hatalma.

A' Hinduk nagy vallásos könyve áll főképpen, a' Védákból, melyek négy részekből állanak, a' *Rhish-Véda*, a' *Jageour-Véda*, a' *Samah Véda*, és *Atarvára-Véda*. Ezen négy könyvek, melyek minden emberi tudományt magokba foglalnak, a' Bráma' szájából jöttek ki világ teremtésekor; az ő fiai a' *richi*-k vagy fél istenek terjesztették-el a' földön. Egyedül a' Brámáknak van jussa e' könyveket olvasni, 's egy részét a' Xattriásokkal közleni. Minden más Cásteknek terhes büntetés alatt van megtiltva. Ezen Védásokon kívül van a' Hinduknak egy rakás más könyvek, az *Upavédás* a' Védások magyarázói, a' *Védángás*, a' *Satrás* 's végre a' *Puránás*, melyek szentelt költemények, tizennyoltz számmal. —

A' Hinduknak négy fő Cástékrai elosztása a' leg magossabb régiség' mive. A' szent könyvek azt mondják, hogy ezen eloszlást Bráma önn elnöksége alatt vitette véghez. A' brámákat fejéből, vagy mások szerint szájából huzta-ki, a' Xattryasokat karjaiból; a' Vaisciasokat hasából, a' Sudrasokat lábaiból. Ezen fő osztályokon kívül vagynak számtalan más alábbiak, és mindnyájáé azon mesterségben tartoznak maradni, melyben születtek. A' pincze mester a' világért nem nyulna egy korsó vízhez, 's így a' szabó szabónak, a' cizmadia, csizmadiának sat. tartozik maradni, haneha meg egyeznek benne, hogy *páriás-okká* vagy *puliás-okká* le nemtelenítessenek. Ez azon sepreje a' népnek, mely a' köz törvényen kívül van tételve, 's a' melyet minden

Casték ki rekesztenek ; azoknak nem szabad még érinteni is más Cástébéliekhez, 's ezen sorsból, melyre valamely vétekért szoktak ítéltetni semmi engesztelés által sem vétethetnek soha vissza.

A' Brámákat, kiknek alosztálya számtalan, meglehet esmérni azon jegynél fogva, melyet homlokokon viselnek; nékik mezitelen fövel és mejjel-kell járni, hajokat, szakállokat le beretváltják, 's tsak fejek tetején hagynak-meg egy kis bokrot. Azonban midőn magokat nem szentelik papságra, viselhetnek turbánt, 's hoszszu köntöst. A' brámák között legtanultabbak a' kalendárium készítőik, kik a' csillagvi'sgáláshoz is egy keveset értenek.

Továbbá, tudatik mely nagy hajlandosága légyen a' Hinduknak a' természet elleni engeszteléshez. A' világon egy országnak sints szeb penitentiariusi 's önkéntes martyri gyűjteménynye. Vagynak itten *Fakirok*, *Jog-hik* *Fadonok* *Pandaronok*; mind a' *Kivva* ágozathoz tartozók, 's kéregető iszarándokok; vagynak *puteharisok* a' páriak istenségének *Mariattanak* papjai, 's végre egy nagy csorda henyélők, kiknek mestersége taxára tenni a' közönséges szánakodást, és kegyességet. A' *Fakirok* és *Joghik*, az egyik inkább muselman, a' másik Hindu, első rangba vagynak azon piszkos és henyélő csordák között. Reájok nézve, utálatosok, minden szeméremre nézve megholtak, szinte egészszen mezitelenek lévén, majomi szökéseket, 's kicsapongásokat tesznek a' buzgó hívők érzékenyítésére. Midőn magokat 10,000 csoportba is egyesítik, kéregető pap formájokat fenyegető maga tartásra változtatják. A' nép nagyon sokat hiszen a' *Fakirokról* és *Joghikról*, azt mondják, hogy sok éveig tudnak élni étel, és ital nélkül, természet feletti hatalmat tesznek fel róllok, 's nevezetesen aszszonyoknak

nints semmijek, telyességgel semmijek mit ezen izmos gaz emberektől megtagadhatnának. Ezen tekergő papok száma 800,000 re is felhág. Mennyi földet mivelhetnének ezek, magok 's a' közönség hasznára! (végzete közelebbről)

ÚJ FÚRÓK ÁRTÉZI KÚTAKHOZ.

Már rég óta kihirdettetett az ujságokban egy új földfúrás mód, melyet *Brey Gaetan* májlandi mérnök a' párizsi mívszorgalmi academia tagja és brüsseli *Jobard* urak a' kínában szokott előkép szerint elsőben Németalföldön használtak 's a' mellyet Brey úr Olaszországba visszatérte után úgy tökéletesített, hogy szerszámai már most mindennemű földben alkalmazhatók. Ez által a' költség is nagyon megkevesedett, sőt Brey úr erősíti hogy egy hónapi munka a' szerszámok jó karban tartására kivántató költséggel együtt sem kerül többé 100 p. forintnál. Azon számtalan változtatások és igazítások zavarában mellyen az ártézi fúrók az újabb időkben keresztül mentek, mind ez ideig nem lehet tiszta képzetet kapni a' Brey úr tökéletesített, ámbár nagyon egyszerű készületéről. De most közelebbről Brey úr maga Bécsben lévén erőművezetét is oda elhozá, 's azt minden palástolás nélkül több jeles ahoz értő személyeknek megmagyarázá, kiknek tanubizonyosága után lehet állitni hogy találmánya mind nagyon egyszerű, mind pedig haszonvétele a' legnagyobb sikerrel biztató. A' mellett még új erőmivet gondolt-ki, melynél fogva a' fúrt lyukat a' bérakott csök alatt tágíthatja; a' fúró hegyét is tartósabbá tudta tenni; mely körülmények mind a' költség kevesítését eszközlik és a' munkát könnyítik. Az ártézi kútaknak tapasztalt hasznos volta, 's hová további terjedése érdekessé teszi Brey urnak e' találmányát.